

Перелік посилань

1. Терещенко О. О. Управління фінансовою санацією підприємств : підручник [Текст] / Олег Терещенко ; Міністерство освіти і науки України, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана. – К. : КНЕУ, 2006. – 552 с.
2. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством : теоретико-методологічні засади та практичний інструментарій: монографія [Текст] / Л.О. Лігоненко; Міністерство освіти і науки України, Київський національний торговельно-економічний університет. – К., 2001. – 580 с.
3. Фінанси підприємств: Підручник / А. М. Поддєрьогін, Л. Д. Буряк, Г.Г. Нам, А. М. Павліковський, О. В. Павловська, В. З. Потій, А. П. Куліш, О.О. Терещенко, Н. П. Шульга, С. А. Булгаков ; керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. 3-тє вид., перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2000. – 460 с., іл. – ISBN 966-574-010-5
4. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» N 2343-ХІІ, від 14 травня 1992 року.
5. Контракти [Текст] : діловий тижневик. – № 05 від 04-02-2008.
6. Офіційний сайт Державного комітету статистики [Електроний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua

---

Ключнікова М.В.
аспірант НТУУ «КПІ»

ЛІЗИНГ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ОНОВЛЕННЯ ОСНОВНИХ ФОНДІВ ПІДПРИЄМСТВА

Стаття пропонує огляд переваг лізингу як нетрадиційного інструменту фінансування оновлення основних фондів підприємства. Розглянуто особливості лізингу як елементу технічної фінансово-інвестиційної стратегії.

The article offers an overview of advantages of leasing as a nontraditional tool to finance updating of capital funds of a company. It examines the nature of leasing as a component of financial-investment strategy.

Ключові слова: лізинг, основні фонди, інвестиційний проект, інвестиції.

Вступ. Забезпечення випуску товарів та/чи послуг світового рівня є важливою складовою інноваційного процесу промислового підприємства. Ця складова залежить від можливості використання прогресивних технологій, а отже вчасного та ефективного оновлення основних фондів підприємства. Серед нетрадиційних форм фінансування відтворювальних процесів виробництва з 90-х років в Україні окреме місце посів лізинг, який відкрив нові можливості для пошуків технологічного переоснащення пріоритетних галузей промислового виробництва.

Питанням лізингу як альтернативного інструменту оновлення основних фондів підприємства займалися такі вчені як: Алі-Аскярі, С.А., Балашова О.О., Лелецький Д., Пантешкіна А., Пахолкіна Є.В., Рейх А.А., Решетнік І., Сокольських Є.В., Таїсов Є.В. та інші.

Методологічною базою дослідження є загальнотеоретичні методи

наукового пізнання, зокрема діалектичний, аналізу, синтезу, системного та комплексного підходу, логічного узагальнення при формулюванні висновків.

Постановка задачі. Метою дослідження є визначення особливостей і переваг лізингу як нетрадиційного інструменту фінансування оновлення основних фондів.

Результати дослідження. Про переваги лізингу над орендою можна судити по тому, що лізинг – один з найпоширеніших у світовій практиці способів технічного оснащення чи оновлення виробництва. Його популярність пояснюється можливістю лізингоодержувачу відмовитися від банківського кредитування з одночасною економією оборотних засобів підприємства [7].

Лізинг дозволяє оновлювати як активну (машини, обладнання), так і пасивну (будівлі, споруди) частину основних засобів підприємства. Згідно законодавства не можуть бути предметом лізингу «земельні ділянки та інші природні об'єкти, єдині майнові комплекси підприємства та їх відокремлені структурні підрозділи» [1]. На початок 2008 року, транспортні засоби - стали найпопулярніші активами на українському ринку. Виробниче обладнання (крім харчової переробки) займає третє місце серед видів активів, що надаються в лізинг (його надавали в лізинг 49% компаній) після легкових автомобілів і транспорту для вантажоперевезень. Виробниче обладнання посідає третє місце і у портфелі лізингових компаній за видами активів, що надаються в лізинг – з 2006 по 2007 рік вартість цих активів збільшилася майже в 9 разів і склала 981 млн. грн. Вартість портфеля лізингових угод станом на 1 січня 2008 року зросла порівняно з 1 січня 2007 року на 432% и досягла 19.15 млрд. грн. Для порівняння на початок 2007 року портфель лізингових угод становив 3601 млн. грн. [2].

Господарський кодекс України визначає лізинг таким чином: «лізинг – це господарська діяльність, спрямована на інвестування власних чи залучених фінансових коштів, яка полягає в наданні за договором лізингу однією стороною (лізингодавцем) у виключне користування другій стороні (лізингоодержувачу) на визначений строк майна, що належить лізингодавцю або набувається ним у власність (господарське відання) за дорученням чи погодженням лізингоодержувача у відповідного постачальника (продавця) майна, за умови сплати лізингоодержувачем періодичних лізингових платежів» [4].

Отже, лізинг для підприємства це – інвестиції в реальні активи.

Привабливість будь-якого інвестиційного проекту передбачає розгляд чотирьох елементів:

- обсяг витрат – інвестицій;
- потенційні вигоди у вигляді грошових надходжень від господарської діяльності;
- економічний термін дії інвестицій, тобто період часу, протягом якого інвестиційний проект буде прибутковим;
- будь-яке вивільнення капіталу в кінці терміну економічного життєвого циклу інвестицій – ліквідаційна вартість активу [3].

Отже, початковою умовою інвестування капіталу є отримання в

майбутньому економічної віддачі у вигляді грошових надходжень, достатніх для відшкодування інвестованого капіталу протягом здійснення інвестиційного проекту.

Економічна віддача залежить від ступеню небезпеки не передбачити або не вгадати можливу реакцію ринку на зміну результатів роботи підприємства після завершення інвестицій. З огляду на це Є.Г. Непомнящий, пропонує таку класифікацію типів інвестицій та ступеню ризику, з яким вони пов'язані (табл. 1.).

Таблиця 1

Типи інвестицій та ступінь ризику

Тип інвестицій	Ступінь ризику
Вимушені інвестиції	Не визначається
Інвестиції для підвищення ефективності.	Низький
Інвестиції в розширення виробництва.	Середній
Інвестиції у створення нового виробництва.	Високий
Інвестиції в дослідження та інновації.	Дуже високий

Зрозуміло, що дослідження та інновації супроводжуються дуже високим ступенем невизначеності, тоді як підвищення ефективності (зниження витрат) у виробництві вже прийнятого ринком товару передбачає мінімальну небезпеку негативних наслідків інвестування.

В основі рішення фірми про інвестиції – розрахунок поточної вартості майбутніх доходів. Фірма повинна визначити, чи перевищать майбутні доходи її витрати чи ні. Альтернативною вартістю інвестування буде сума банківського проценту з капіталу, що дорівнює обсягу передбачуваних інвестицій. В цьому полягає суть інвестиційного рішення фірми. При цьому вибір фірми ускладнюється наявністю невизначеності, що виникає через те, що інвестиції, як правило, є довгостроковими [6].

Інвестиційний проект, зокрема такий як лізинг, є частиною фінансово-інвестиційної стратегії підприємства і не здійснюється сам по собі. Така стратегія представляє сукупність стратегічних рішень, що охоплюють вибір, пріоритети і розміри використання можливих джерел залучення і використання фінансових коштів. В залежності від сфери прийняття стратегічних рішень розрізняють технічні, маркетингові, соціальні і управлінські стратегії [5].

Технічна фінансово-інвестиційна стратегія, де передусім можливе використання лізингу, передбачає три основні напрями:

- реконструкція і розширення;
- технічне переоснащення;
- впровадження нових технологій [5].

Якщо перший напрям характеризується незначною потребою у фінансових ресурсах, яка часто задовольняється за рахунок власних коштів підприємства, то другий і третій зазвичай потребують значних коштів і вимагають залучення зовнішніх джерел фінансування.

Прикладами нових форм банківського кредитування є факторинг, форфейтинг і лізинг.

Лізинг – кредит, що надається підприємству в не грошовій формі – у вигляді майна (обладнання), що передається в користування на обумовлений термін. Після закінчення цього терміну обладнання або повертається до власника, або підприємство-лізингоотримувач придбаває його по залишковій вартості. Лізингові платежі – плата за користування кредитом у вигляді майна. Оскільки обладнання, що надається, є формою застави, даний вид кредиту вважається низькоризикованим. Його важливою перевагою при реалізації інноваційної стратегії підприємства є не грошова форма і тимчасовий характер, що дозволяє уникнути придбання морально застарілого обладнання і не обтяжує активи підприємства, оскільки лізингове обладнання не включається в баланс [5].

Доцільність розгляду схеми лізингу при розробці організаційно-економічного механізму реалізації проекту обумовлена рядом обставин:

– можливістю фінансово реалізувати проект у тих випадках, коли це не можливо з іншими схемами (наприклад, кредит) ;

– можливість підвищення комерційної ефективності проекту для лізингоотримувача у порівнянні з іншими схемами, наприклад, за рахунок податкових пільг і використання прискореної амортизації, а також здешевлення деяких робіт, пов'язаних із придбанням майна.

Висновки. Таким чином, за допомогою лізингу можливе оновлення як активної, так і пасивної частини основних фондів, яке передбачає ряд переваг, зокрема здійснення інвестиційного проекту при неможливості отримання кредиту і підвищення комерційної ефективності за рахунок податкових пільг і використання прискореної амортизації. Використання лізингу передусім є елементом технічної фінансово-інвестиційної стратегії підприємства зокрема для реконструкції і розширення та технічного переоснащення основних виробничих фондів. Оскільки лізинг є платним джерелом фінансових коштів, то передбачає максимальну ефективність використання цих коштів, яка повинна забезпечити економічне підґрунтя для даного стратегічного рішення з урахуванням виплати боргових зобов'язань.

З огляду на складну ситуацію, що склалася на сьогодні в Україні можна прогнозувати збільшення інвестицій з низьким і середнім ступенем ризику. Незважаючи на кризові явища на фінансових ринках та в економіці, частка лізингу в структурі капітальних інвестицій може вирости за рахунок обмеження обсягів банківського кредитування.

Перелік посилань

1. Про фінансовий лізинг: закон України (витяг) від 11.12.2003 р. № 1381 – IV.
2. Офіційний сайт компанії Райффайзен ЛІЗИНГ АВАЛЬ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rla.com.ua/leasing_nowadays.php
3. Непомнящий Е.Г. Инвестиционное проектирование. Учебное пособие [Електронний ресурс] / Е.Г. Непомнящий. – Таганрог: Изд-во ТРТУ, 2003 – режим доступу: http://www.aup.ru/books/m79/3_1.htm
4. Господарський кодекс України (витяг) від 16.01.2003 р. № 436-IV

5. Стратегии бизнеса: аналитический справочник под общей редакцией академика РАЕН, д.э.н. Г.Б. Клейнера. [Электронный ресурс] / М.: «КОНСЭКО», 1998 – режим доступа: http://www.aup.ru/books/m71/4_6.htm

6. Фролова Т.А. Экономика предприятия: конспект лекций [Электронный ресурс] / Т.А. Фролова. – Таганрог: Изд-во ТРТУ, 2005 – режим доступа: http://www.aup.ru/books/m170/8_1.htm

7. Капітал. Основні та оборотні засоби підприємства / [Круш П.В., Клименко О.В., Подвігіна В.І., Гулевич В.О.]. – К.: «Центр учбової літератури», 2008. – 128 с.

---

*Круш Н.П., Овчаренко А.Ю.
студентки ФММ, НТУУ «КПІ»*

АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ ЯК ФАКТОР РЕАЛІЗАЦІЇ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

В статті аналізується потенціал підприємства у процесі антикризового управління.

The main points of crisis management in entrepreneur's potential are analyzed in the article.

Ключові слова: потенціал підприємства, антикризове управління підприємством.

Вступ. У науковій літературі багато праць зарубіжних і вітчизняних вчених присвячені розгляду різноманітних аспектів потенціалу підприємства, в тому числі й інноваційного. А саме, праці Л.І. Абалкіна, О. Арєф'євої, А.І. Архангельського, О. Бурлаки, В. Бакія, І.З. Должанського, І.П. Дежкіна, Т.О. Загорної, І. Рєпінової, О.С. Федоніна, О. Олексюкіна, Ф. Євдокімова, О. Мізіна, О. Корєнкова, О. Сущенка, О.О. Удалих, І. Асоффомова, Є.В. Попового, В.А. Вдєємком, В. Котловим, А. Рєвуцьким та ін. Серед наукових праць, в яких досліджуються проблеми антикризового управління у цілому, окремі його інструменти та аспекти зокрема, необхідно виділити дослідження таких зарубіжних вчених, як: Edvard I. Altman, V. Vincentz, D. Brown, J. Earle, W. Aghion, Ph. Aghion, L. Barton, I. Donald, D Cantor. З питань антикризового управління підприємствами, банкрутства, санації і фінансової реструктуризації та їх впливу на сучасний розвиток підприємств, української економіки надруковано цілу низку науково-теоретичних досліджень вітчизняних вчених-економістів, а саме: І.П. Булєєва, Н.Е. Брюховецької, А.С. Гальчинського, В.М. Геєця, Л.О. Лігоненко, А.М. Чернявського, О.М. Терещенко.

Проте, існуючі теоретичні розробки та підходи щодо вирішення цієї проблеми охоплюють лише окремі аспекти антикризового управління підприємствами, комплексне розуміння потенціалу підприємства, у розумінні його складових елементів та взаємозв'язків між ними з урахуванням швидкої зміни макро- і мікро середовищ та обмежень в ресурсах є дистанційними і вимагають уточнення та подальшого дослідження.